

типод - "млади и здрави сили", въодушевени от идеите на революционната борба. Тези сили Ботев нарича "нова емиграция, която от ден на ден се умножава с бежанци и изгнаници от вси слоеве на нашия народ." Този "нов емигрантин", "кой е оставил бащино огнище не за да промени едно робство на друго", е "пряк и законен наследник на класическия ни хайдутин, приел и упазил е завещаната борба с всичките му социални стремления, които са едни от най-хубавите черти на народния му характер."¹³ Тези именно изселници представляват "здравата част на нашия народ и неговата емиграция". Разграничението е целенасочено - емигранти са всички, заселени в чужда земя. Тази емиграция обединява общественици, интелектуалци, обикновени българи, чийто водораздел е начинът, по който трябва да се стигне до освобождението на България. Открояват се две тенденции - на така наречените **стари** и на **"новата емиграция"**, чийто девиз е революционната борба и в която Ботев включва хъшовете, представители на различни социални и интелектуални съсловия, обединени от идеите на националноосвободителната борба. На тази емиграция той посвещава и първият си вестник "Дума на българските емигранти".

Впечатляващо е още заглавието - то има конкретен адресат, посочен в определителния член на изданието - "Дума на българските емигранти". Вестникът ще бъде трибуна не на цялата българска емиграция, а на тази част от нея, която изповядва веруюта на революционната борба. Той се разграничава от другите периодични издания /"Отечество", "Народност"/, които Ботев включва в общото и недиференциращо понятие "емиграционна журналистика". Затова в бр. 1, 5 май 1876 г. на в. "Нова България" редакторът се разграничава от либералната емиграционна журналистика: "Нашата емиграционна журналистика онемя. /Това е престъпление в днешните обстоятелства, когато народът ни събира всичките свои сили, за да излезе на отчаяна борба срещу своите петвековни притеснители./ Освен физическата сила народът трябва да излезе и със своето морално оръжие. /Журналистиката е едно от първите средства на революцията/".¹⁴

Как би следвало да се възприема българската възрожденска литература в контекста на определенията "емиграция", "емиграционен", дадени от Славейков, Каравелов, Ботев. Дали всичко, създадено в чужд национален регион, трябва да се включи в определението "емиграционен" или е необходимо да се имат предвид и някои други показатели, за да се внесат уточнения в характеристиката на конкретен творец и творба?

В огромната си част българската възрожденска литература е създавана извън пределите на Турската империя - Румъния, Русия, Сърбия, Гърция... Означава ли това, че тя би следвало да се възприема като "емигрантска литература"? Според определенията на Славейков за българите "извън отечеството", би следвало да наречем тази литература "извън отечествена литература", за разлика от оная, създавана от "непосредствените поданици на Турция". В същия дух, но само при видно, говори и Каравелов, имайки предвид преселниците във Влашко - "румънски българи", които трябва да проявяват съчувствие към "страданията на **нашето**